Zacheus (v království Božím místa dost)

Původ materiálu
Markéta Slámová
Pořadí v lekci
38

Téma

Dnes přišlo spasení do domu tuneláře a odrodilce. A přišlo jako síla k proměně postoje k potřebným i křivě nabytému majetku.

Cíl

- Děti si díky příběhu o Zacheovi zažijí, že spása od Boha přináší radost a úlevu.
- Dětem se Ježíš ukáže jako ten, který hledá a zachraňuje i (právem) nenáviděného.
- Děti zkusí promýšlet, jaký pohyb s sebou spása nese (od čeho a k čemu jsme svobodní).

Pro učitele

Biblický text: L 19,1–10

Výkladové poznámky

- Jericho nemělo dobrou pověst, město obchodu a tedy bohatství. Pro přísnější židy podezřelé místo, nedaly se dodržovat předpisy týkající se čistoty.
- Zacheus: Jméno je sice hebrejské, ale latinizované. Formálně byl žid, ale nechoval se tak. Vrchní celník — šéf přes obchody ve městě, z každého obchodu něco měl. Celníci byli většinou židé, které zaměstnali Římani, aby vybírali od lidí daně. Celníci často vybírali víc, než museli. Je pravděpodobné, že Zacheus sám moc nepracoval, a přesto dost bohatnul. Zacheus neodpovídá představám o zbožném člověku.
- Zacheus byl malé postavy, což byla pro lidi kolem výborná příležitost, aby svou nevraživost projevili nadávkami — trpaslík, záprdek, pinďa, prcek…
- Ježíš ho osloví jménem. Všimne si ho. Vidí do něj.
- Příběh předvádí oboustrannou souhru: Zacheus musel vylézt, byl zvědavý, nechtěl být spatřen. Ježíš ho vytahuje z anonymity, tzn. že si ho vlastně vybírá a zve se k němu.
- Zástup reptá — boháč, celník a dokonce vrchní celník, velmi podezřelá existence. Všude kolem zbožní lidé, kteří chtěli Ježíše slyšet. A on si vybere gaunera.

- Těžiště příběhu: milost „z čistého nebe“ bez zázračného koloritu. Až na to, že ho Ježíš osloví jménem je to běžný civilní příběh, kde se nic zvláštního neodehraje a přitom je Zacheus proměněn, změní se. Vidí se pravdivě, poznává, co ho tížilo a toho si Bůh cení víc než trvalého režimu zbožnosti, dobrých skutků. Skutečný div lidského života není ve vzorném režimu, ale v možnosti pokání, která je záhadná, darovaná. A následně vděčnosti, která mění naše jednání.
- Zvláštní pozornost Boží se týká toho, kdo by se mohl ztratit, dokonce kdo zahynul, těch, kteří jsou na tom špatně — nejen materiálně (chudých, vdov, sirotků), ale i těch, kteří jsou chudí ve své duši (lidí, kteří naopak mají dost, ale duši prázdnou a vztahy účelové). Zacheus je také syn Abrahamův.

Úskalí

- Zacheus toužil Ježíše poznat, a tak vyběhl a vylezl na moruši. Možná byl úplně obyčejně zvědavý. Nepřeceňujte zájem Zachea o Ježíše.
- Pozor na to, aby vyprávění příběhu nevyznělo opačně (nejdřív Zacheus slíbí, že se polepší, pak mu Ježíš říká, že přišlo spasení do jeho domu). Spása není odpovědí na náš „napravený“ život, člověk si ji nemůže zasloužit svojí aktivitou. Syn člověka přišel, aby hledal a spasil, co zahynulo. Lukášovo evangelium zvlášť zdůrazňuje, že záchrana, spása je Boží dar. Když rozpoznáme, že tu je Někdo, kdo o mě stojí, kdo mi dává důvěru, můžeme pak z radosti a vděčnosti, ve svobodě jednat jinak než doposud.

Odkazy

Linden, Nico ter: *Král na oslu.* Benešov: Eman, 2011

Vries, Tinie de: *Tím vše začíná.* Amsterdam: Nederlandsche Zondagsschool Vereeniging, 1989; str. 135–137

Bohatý člověk těžko vejde do království nebeského. U lidí je spasení nemožné, ale u Boha je možné všecko. (Mt 19,23–26)

Nenarodí-li se kdo znovu, nemůže spatřit království Boží. (J 3,3)

Milostí tedy jste spaseni skrze víru. Spasení není z vás, je to Boží dar; není z vašich skutků, takže se nikdo nemůže chlubit. (Ef 2,8–9)

Pro děti

Předškoláci

Při vyprávění můžete využít flanelograf (pěkný dům, postava Zachea, postava Ježíše, zástup, strom, ev. děti, truhla). Nebo stačí jen postavička Zachea (může to být figurka z lega dupla, igráček…, které připevníte měšec a na závěr vyprávění ho sundáte). Nebo se za Zachea převlékněte. Zachea taky může hrát některé starší dítě (v tom případě si připravte šaty, měšec, a třeba zlatý řetěz na krk).

Jako motivace postačí otázka: Co vám udělalo v poslední době radost? Co vás potěšilo? Pak můžete navázat vyprávěním, z čeho se radoval Zacheus.

Vyprávění

Ve městě Jerichu stál na náměstí krásný velký dům. Měl vyřezávaná vrata a pozlacenou kliku. Zdálky si každý mohl všimnout, že tam bydlí někdo bohatý. Vrata toho domu byla pořád zavřená. Kdo šel kolem, přidal raději do kroku, aby už měl ten dům za sebou. Jakoby ho někdo střežil. Před tím domem si nikdy nehrály děti. „Tam bydlí Zacheus," říkaly si děti na náměstí.

Zacheus byl výběrčí daní. Kdo to je výběrčí daní, to věděly všechny děti. Znaly ty ošklivé chvilky, kdy k nim celník přišel domů a přísně tatínkovi řekl: „Zaplaťte daně!" To byly peníze, které Zacheus posílal císaři do Říma. A protože císaře v Římě neměli lidé v Jerichu rádi, neměli rádi ani Zachea. O Zacheovi se také říkalo, že vybírá víc peněz než císaři posílá. Že si jich hodně nechává pro sebe — však ten jeho krásný dům musel něco stát.

Zacheus neměl přátele. Když se k večeru vracel do svého domu, lidé se mu raději vyhýbali. „Hele, pinďa jde!" šeptal kdosi a druhý se přidal „No jo, měl by si koupit štafle, prcek jeden!" Zacheus byl velice malý a tlustý. A tak si lidé ulevovali alespoň tím, že mu říkali: pinďa, prcek nebo trpajzlík.

Když přišel Zacheus domů, zamkl dveře a byl sám ve svém bohatém domě. Když se setmělo, šel dolů do sklepa, odemkl svou velkou železnou truhlu a přisypal do ní další peníze, které dostal od svých podřízených. Prohrábl hromadu peněz, přidal nové a truhlu spokojeně zamkl: „Už jich mám zase víc," mnul si ruce. To bylo celé jeho štěstí. Tvářil se, že o lidi nestojí.

Jednou, když se vracel zase s plným měšcem ke svému domu, stál na náměstí veliký zástup lidí.

„Co se děje?" pomyslil si. Když přišel blíž, zastavil jednoho chlapce a zeptal se ho: „Proč je tu tolik lidí?"

„Čekají na Ježíše," odpověděl chlapec.

„Na Ježíše?" divil se Zacheus.

„Ano,“ odpověděl chlapec a už byl pryč.

„Ježíš, Ježíš — to jméno už jsem někde slyšel,“ mumlal si pro sebe. Za chvíli nastal v zástupu ruch.

„Už jde!“ vykřikl kdosi. Zacheus byl malý. Neviděl přes lidi. Tlačil se kupředu, ale nikdo ho nepustil.

„Proč taky pouštět takového vydřiducha?!“ myslili si lidé.

Zacheus měl jednu slabost. Byl strašně zvědavý. A tak i když věděl, že se mu lidé budou smát, nevydržel to a vylezl na strom. Odtud měl pěkný rozhled. Viděl Pána Ježíše, jak jde s učedníky.

Když Ježíš přišel ke stromu, na kterém Zacheus seděl, zastavil se, podíval se nahoru a řekl: „Zachee, chci být tvým hostem. Slez dolů, půjdu k tobě na večeři.“

Zachea jako když poleje. „Ke mně na večeři?!“ říkal si v duchu. Najednou se ho zmocnila radost. „Budu mít hosta, to se mi ještě nestalo!“ prolétlo mu hlavou a rychle slezl dolů.

Vedl Ježíše do svého domu.

Lidi v zástupu si šeptali: „Proč si Ježíš vybral zrovna takového? To nemohl navštívit nějakou slušnou rodinu?“ řekl kdosi.

Lidé v zástupu se už na Pána Ježíše nedívali tak přátelsky. „Kdo to je, když se přátelí s takovým vydřiduchem?“ říkali nakvašeně.

Když Ježíš a Zacheus vešli do průjezdu a Zacheus zavřel dveře, podíval se na Ježíše a do očí mu vhrkly slzy. „Pane, já vím, že jsem okrádal lidi. To, co jsem nahromadil, rozdám chudým. Každému vrátím to, o co jsem ho ošidil.“

„Zachee, jsi zachráněn“ řekl mu Ježíš.

Pak s ním povečeřel.

Ráno vynesl Zacheus na náměstí svou truhlu a rozdával peníze všem, které ošidil. I chudým. Jeho dům už nebyl opuštěný. V otevřených oknech se objevily květiny a před vrata si chodily hrát děti.

(Podle O. A. Fundy, Podle bible nejmenším)

Aktivita

Můžete s dětmi nakreslit Zachea před setkáním s Ježíšem a po něm. Společně promýšlejte a dokreslete detaily stavu před (brašna s penězi, osamocení, přehršle bohatství, pohoršení lidí kolem) a po (Zacheus rozdávající majetek chudým, usmívající tvář, bez brašny kolem beder). Můžete k tomu využít pracovní list. Meditace: Děti se posadí na zem do kroužku, opřou si hlavu o kolena a skryjí obličej do dlaní. Učitel/ka obchází kruh a říká: Někdy se stane, že jsem Zacheus. Něco jsem neudělal dobře, někomu jsem ublížil, cítím, že mě za to nemá rád, nemám za kým jít, jsem sám (můžete konkretizovat)… A tu ke mně někdo přistoupí, vezme mě za ruku a jdeme už spolu: Vím, že mě má rád. Učitelka postupně vždy cinkne na triangl a lehce se vždy dotkne ruky dítěte. To může zvednout hlavu a jít dál kolem kruhu s ní, až stojí všechny děti. Můžete se dětí zeptat, jak se jim líbilo být Zacheem a jestli bylo příjemné je vyvést z kruhu. Učitel/ka zakončí: Ježíš říká, že když něco v životě zpackáte a cítíte se sami a opuštění, přijde někdo, kdo vás vezme za ruku a řekne: „Vrať se mezi nás, odpouštím ti.“ Často se najde člověk, který tě vezme za ruku. Ale i kdyby se nenašel, pořád je tu někdo, kdo takovou vzdálenost překoná. Je to Bůh.

Mladší školní děti

Můžete si připravit ilustrace k příběhu, který budete vyprávět. Použijeme komiks Zacheus z deti.vira.cz nebo pracovní list Zdara Šorma. Rozstříháme ho na malé obrázky, můžeme vybarvit.

Vyprávění

Jsou lidé, k nimž nám jejich jméno moc nesedí. Zacheus byl jeden z nich. V překladu jeho jméno znamenalo „čistý, nevinný“. Jeho jméno bylo opakem toho, jak ho lidé viděli. Byl vrchním celníkem. Vybíral daně a vybíral víc, než po něm Římané chtěli. Pan čistý nebyl zrovna poctivý. Ve městě ho málokdy viděli pracovat. Špinavou práci za něj dělali obyčejní celníci a on bohatl. O jeho bohatství svědčil krásný dům, drahé šaty a stále plný měšec u pasu.

Abychom to sečetli: Zacheus měl židovské jméno a nechoval se jako zbožný žid. Byl vrchním celníkem, tedy měl hodně neoblíbené zaměstnání. A byl boháč, který přišel k penězům pochybným způsobem. Proto se mu lidé raději obloukem vyhýbali.

Zacheus byl malé postavy a dost kvůli tomu zkusil. Z nenáviděného úředníka si lidi často dělali legraci. Někdy jen tak mezi sebou, aby to neslyšel, jindy přímo před ním. Říkali mu „náš veliký prťous“, pinďa a někdy i záprdek. Když byl malý, tak mu to bylo líto, když byl větší, tak ho to štvalo. A jako dospělý si vypěstoval hroší kůži. Zmínky ohledně jeho vzrůstu ho nechávaly chladným. Zacheus žil ve velkém domě, měl služebnictvo a přece byl sám a neměl nikoho, s kým by si mohl povídat. Čím víc měl peněz, tím míň přátel, zato více opovržení a nenávisti okolí. Takhle vypadal jeho život až do okamžiku, kdy do Jericha přišel Ježíš.

Byl na toho zvláštního učitele z Galileje zvědavý — slyšel, že kritizuje zbožné, že léčí nemocné, sytí hladové a přijímá hříšníky. A dostal trochu bláznivý nápad. Odhadne, kterým směrem asi Ježíš půjde a pak vyrazí dopředu, co mu jeho nohy stačí a vyleze na moruši — strom, který rostl podél cesty. Posadí se tam jak na pozorovatelnu. Sám nebude viděn, a přesto Ježíše uvidí jako na dlani a uslyší, co říká.

A tak to i provedl. Sedí na stromě jako nějaký malý uličník a vyhlíží Ježíše. A možná pro tu chvíli (je to celkem dobrodružné) zapomene na všechny sousedy, kteří ho nenávidí, protože od nich jeho podřízení vybírali tučné poplatky. Zapomene na nadávky, které kdy schytal. Vidí proud lidí, ve kterém pluje i Ježíš, jak se pomalu blíží k jeho moruši. Zacheus vidí Ježíše, ale (což bychom nečekali) i Ježíš vidí Zachea — malého muže v drahých šatech na stromě. Ježíš se protlačí k jeho moruši, podívá se přímo na něj a osloví ho jeho jménem: „Zachee, slez rychle dolů, dnes musím zůstat v tvém domě.“ Co asi prožíval, vrchní celník Zacheus, když zaslechl tato slova? Počáteční šok vystřídala ohromná radost, že Ježíš chce být hostem u něj, před kterým si většina normálních lidí jen odplivla! Sleze a odvádí Ježíše k sobě domů bez ohledu na to, co slyšel: „No to snad ne! Copak si rabbi Ježíš nemůže vybrat někoho slušnějšího? Kdyby tak věděl, jak nás odírá, prťous jeden!“ Místní reptali, ušklebovali se a dost se Ježíšovi divili, že spojí svou slavnou pověst s tímhle protivným celníkem.

Zacheus hned Ježíše zastavil. Vedle něj se najednou viděl ne jako mocný celník, ale jako člověk, kterému došlo, co vlastně svým jednáním způsobil. Kolika lidem změnil život tím, že jim sebral peníze na to, co potřebovali, a strčil je do vlastní kapsy. Kolik z poškozených ho nenávidí právem. Bylo mu to líto a nechtěl to tak nechat. A slíbil Ježíšovi, že chce polovinu svého majetku věnovat potřebným a dát čtyřikrát tolik těm, které svým jednáním poškodil.

A Ježíš mu nato řekl: Dnes jsi zachráněn, Zachee. Nahlídl jsi, co jsi nechtěl vidět jako mocný celník, vidíš pravdivě, jak ses choval a chceš napravit, co jsi provedl. Děláš dobrou věc a Bůh ti dá sílu. Vždyť k němu patříš, jsi taky synem praotce Abrahama. Kvůli tomu jsem přišel, abych zachránil, co vypadá jako ztracené. Život jsi sice prožil v bohatství, ale zároveň v samotě. Sice mezi lidmi (často to byli tví podřízení nebo nadřízení), ale vlastně sám. Sice navenek spokojen, ale uvnitř tebe byla hořkost. A to se dneškem mění.

Aktivita

- Zahrajte si příběh. Předem si nachystejte rekvizity, vyberte místo na stromě (venku nebo někde pěkně vysoko). Role: Ježíš (ev. učedníci), Zacheus, zástup. Předem proberte, co je typické pro Zachea, co pro Ježíše, jaký postoj bude mít kdo v zástupu. Ptejte se Zachea, jak mu bylo, když ho Ježíš oslovil.

- Mluvte s dětmi o tom, jestli kolem sebe mají nějakého Zachea. Zkuste mu dát šanci. Můžete/můžeme se za něj modlit. A můžeme se modlit i za proměnu našeho vztahu k němu — abychom ho neodsoudili docela, ale viděli v něm vždycky člověka.

Starší školní děti

Zamyslete se s dětmi nad tím, zda se někdy cítili osamělí. Co způsobilo, že sis připadal osamělý? Pamatuješ si na ten pocit? Podařilo se ti nebo může se ti podařit dostat se z oné osamělosti? A jak?

Vyprávění

Zacheus se vrací z práce domů. Kapsy má plné, mnohem plnější než když šel ráno do práce. Má rozjařenou náladu, se svými kumpány — spolupracovníky a kamarády se zastavili na kus řeči. V hospodě si povykládali, jak se jim toho dne dařilo, koho se jim podařilo obrat, a jaký paragraf na lidi chytře použili, aby si vydělali víc. Proč by měli psát 50, když mohou napsat 100? Každý není celníkem. A je jedno, že máte malou postavu. Když máte drahé šaty a jste celník, každý vás musí poslouchat. Zacheus se vrací domů a říká si: mám přepychový dům, peníze, spoustu podřízených, co bych si ještě mohl přát?

Jenže vždycky když zabouchne dveře svého krásného domu, uvědomí si zvláštní prázdnotu, pocítí smutek. A začnou se v něm ozývat nepříjemné nutkavé otázky: Blázne, jaký má tohle všechno smysl? A taky: Je něco, co má vůbec smysl? Doma mezi čtyřmi stěnami — i když jsou krásně vyzdobené — mu docházelo, že není tím vysoko postaveným celníkem, ale Zacheem — malým osamělým mužem. Vyšel by docela ven, trošku si spravit náladu, jenže kam? Co na něj čeká na ulici? Jen pohrdání a posměch. Každý se mu vyhýbal obloukem, na sto honů. A nejvíc si asi před ním odplivovali ti nejzbožnější židé, ti správní, ti radikální, ti zbožní.

Zacheovi se v poslední době ty nepříjemné myšlenky vracely často. Nic ho netěšilo. Až jednoho dne se mu doneslo, že přichází rabbi Ježíš, ten, který převrací zaběhané pořádky, který kritizuje zbožné, léčí nemocné, sytí hladové a baví se i s kolegy celníky. Rozhodl se, že se na Ježíše zdálky podívá. A protože byl malý, rozhodl se, že vyleze na strom. Mohl by to být pěkný trapas, kdyby ho lidi viděli. A tak odhadne, kterým směrem asi Ježíš půjde a pak vyrazí dopředu, co mu jeho nohy stačí a vyleze na moruši — strom, který rostl podél cesty. Posadí se tam jak na pozorovatelnu. Sám nebude viděn, a přesto Ježíše uvidí jako na dlani a uslyší, co říká.

Schoval se v koruně stromu a ani nedutal, neodvažoval se ani dýchat. Vidí proud lidí, ve kterém pluje i Ježíš, jak se pomalu blíží k jeho moruši. Zacheus vidí Ježíše, ale i Ježíš vidí Zachea a hned volá: „Zachee, pojď dolů!“

Možná Zacheus na chvíli ztuhl hrůzou. Možná se cítil dost trapně. Tak důmyslně se skryl a s tímhle tedy nepočítal. Na chvíli zaváhal, zatočila se mu hlava z té výšky a z nenávistných pohledů lidí, kteří k němu vzhlédli. Možná chtěl dělat, jako že nic (celníci museli být dobří diplomaté a umět přecházet některé věci, jako že nic neslyšeli). Ale jako by se v něm něco zlomilo, stejně už nemá co ztratit. Už dlouho žil v napětí a zrovna teď už to bylo k neunesení. Ve vteřině se rozhodl a slezl dolů. V prvních řadách to zašumělo. Dav se rozestoupil, jako by se přiblížil malomocný, jen děti se posmívaly: hele prcek leze, a má chlupatý nohy!

A lidi si mezi sebou šeptali: Copak rabbi Ježíš ho zná, že mu říká jménem? Kdyby jo, tak co se s ním baví? Kdyby to byl prorok, věděl by, co je to zač, že je to celník, že je nečistý, kolaborant, zloděj. A ještě se Ježíš zve k němu na večeři? A mnozí uraženě odcházejí domů. Podívaná, na kterou se těšili, se nevydařila. Ježíš sice přišel, ale dělá to, co se jim nezamlouvá.

Zato ze Zachea jako by spadl balvan. Ten rabbi mu dodal naději. Nic není ztraceno. A to, že cítí vinu za křivdy, které napáchal, je dobře. Vždyť v tom nemusí pokračovat. To jeho napětí, samota, odcizení není navěky. Ježíš s ním mluví. A Zacheus zažije, že má svoji důstojnost — ne tu úřadem nebo autoritou vynucenou, ale důstojnost lidskou. Zacheus si sám sebe může vážit, leccos se dá napravit, mnohé můžu odškodnit, můžu vybírat jen tolik, kolik bych měl a ne víc. Raduje se a slibuje Ježíšovi, že polovinu svého majetku věnuje těm, kteří to potřebují a poškozeným nahradí škodu čtyřnásobně!

Ježíš se raduje s ním a říká: Dnes jsi zachráněn, Zachee. Nahlídl ses pravdivě, nemusíš se povyšovat ani ponižovat, můžeš prostě napravit, co jsi provedl. Děláš dobrou věc a Bůh ti dá sílu. Vždyť k němu patříš, jsi taky synem praotce Abrahama. Kvůli tomu jsem přišel, abych zachránil, co vypadá jako ztracené. Život jsi sice prožil v bohatství, ale zároveň v samotě. Sice mezi lidmi (často to byli „jen“ tví podřízení nebo nadřízení), ale vlastně sám. Sice navenek spokojen, ale uvnitř tebe byla hořkost. A to se dneškem mění.

Jeho kapsy už nebyly tak plné a přesto má ve svém srdci větší radost, než když se mu s kumpány celníky vydařil lup. Nezívá k němu ze stěn prázdnota. Všechno k němu mluví, křičí smyslem. A někde vevnitř v srdci ho to žene k tomu, aby vycházel a dělal to, do čeho se mu předtím nechtělo, protože může. Bůh o něj stojí. Zacheus ten večer, když Ježíš odešel, usínal poprvé po dlouhé době s pokojem v srdci.

Aktivita

Na velký papír nakreslete s dětmi postavu celníka Zachea před setkáním s Ježíšem a po něm. Mluvte s dětmi o tom, co vlastně přispělo k jeho proměně. Pokuste se vystopovat pohyb spásy. Použít můžete krátké věty, které si připravíte na kartičky a nalepíte (nebo připíšete) k postavě starého nebo nového Zachea:

Lpí na majetku. Zakouší, že Bůh o něj stojí. Raduje se. Zakouší prázdnotu. Uvědomuje si, že je malý. Vidí sám sebe pravdivě. Objevuje lidi kolem sebe. Je sám. Nevidí v ničem smysl. Nabývá majetek poctivě. Bůh je hostem v jeho domě. Záleží mu na druhých. Zneužívá svého postavení. Vidí sám sebe především jako celníka. Má kolem sebe přátele. Trpí beznadějí. Chodí k němu na návštěvu jen celníci. Má budoucnost. Cítí smutek. Je lhostejný k druhým.

- Můžete s dětmi promýšlet, co vlastně setkání Ježíše a Zachea umožnilo. Co způsobilo setkání? Co setkání způsobilo?
- Na papír si vyznačte tři kolonky; nad první nadepište „Ježíš“, nad druhou „Zacheus“ a nad poslední „dav“. Požádejte děti, ať v textu L 19,1–10 vyhledají slovesa, která souvisí s Ježíšem, Zacheem a davem a zapíší je podle průběhu děje do příslušných kolonek. Společně si pak výsledek projděte.

Na závěr si můžete přečíst slova papeže Františka:

Ježíš, veden milosrdenstvím, však hledá právě Zachea. Ježíšův pohled jde za hříchy i předsudky; vidí člověka očima Boha, který neulpívá na minulosti, nýbrž tuší budoucí dobro. Ježíš se nevzdává před uzavřeností, nýbrž vždycky a neustále otevírá nové prostory života, nelpí na zdání, nýbrž vidí do srdce. A viděl raněné srdce tohoto muže, raněné hříšnou žádostivostí a spoustou špatností, kterých se tento Zacheus dopustil. Vidí toto srdce a vstupuje tam.

My se někdy snažíme obrátit hříšníka výtkami a tím, že mu předhazujeme jeho pochybení a jeho nesprávné jednání. Ježíšův přístup k Zacheovi nás uvádí na jinou cestu: ukazovat chybujícímu jeho hodnotu, tu, kterou ustavičně a navzdory všemu vidí Bůh. To může způsobit pozitivní překvapení, které obměkčí srdce a pohne člověka, aby ze sebe vydal to, co je v něm dobré. Projev důvěry k lidem působí jejich růst a změnu. Tak jedná Bůh s námi se všemi: není blokován naším hříchem, nýbrž překonává jej láskou a dává nám pocítit stesk po dobru. Všichni pociťujeme tento stesk po dobru, když v něčem selžeme. A takto jedná náš Otec, Bůh, tak jedná Ježíš. Neexistuje člověk, který v sobě nemá něco dobrého. A na to hledí Bůh, aby jej vyprostil ze zla.

Přesah

- Kdo je v naší společnosti dnes celníkem Zacheem — tím, koho bychom radši odsoudili? (Zloděje, tuneláře, podvodníka, sprosťáka, vraha, bezdomovce, politika, anarchistu, skinheada, narkomana, nepříjemného souseda, protivného spolužáka.)
- Co se dá dělat s tím, když slyšíme kamaráda, že odsuzuje nebo pomlouvá druhého?
- Víte, že jméno Zacheus znamená „spravedlivý“, „čistý“?

- V postavě Zachea se nám ukazuje vzácná vlastnost: odvaha být trapný. Odvaha se pro dobrou věc třeba i zesměšnit…
- Není kus Zachea v každém z nás? To, čím škodíme okolí a ubližujeme nejbližším, můžeme Pánu Bohu předkládat a prosit o sílu k nápravě.

Liturgie

Biblický text k zapamatování

Syn člověka přišel, aby hledal a spasil, co zahynulo. (L 19,10)

Rituál

Pro lukášovské příběhy se bude hodit zpracování refrénu písně *Má duše Boha velebí*. Můžete ho buď recitovat nebo zpívat.

Solo: Má duše Boha velebí

Všichni: chválu vzdává

Solo: Pánem je nejen na nebi

Všichni: Buď mu sláva!

Okénko do bohoslužeb

Děcka, lezete rádi na strom? Nebo znáte někoho, kdo v koruně stromu rád tráví čas? Proč to asi dělá? Touží po výhledu, chce být nahoře, cítit, že má navrch, anebo se tam před něčím skrývá? Dneska si v nedělce budete vyprávět o jednom pánovi, který se v koruně stromu schovával…

Už je mi to skoro hloupé, jak se to opakuje. Ale autorovi našich příběhů, evangelistovi Lukášovi, na tom strašně moc záleží, abyste o tom věděli. Takže si zapamatujte: Ježíš hledá a vidí všechny ztracené, posmívané, i ty zlé. Pro každého má své přátelství. Ke komu se dnes Ježíš pozval na večeři, se děti dozvědí v nedělní škole.

Modlitba

Pane Ježíši Kriste, ty oslovuješ každého, chceš s námi být. Ať tě přes vlastní harampádí, které máme v srdci i v hlavě pouštíme dál, abys nám dal sílu a ochotu mluvit s těmi, kteří jsou

nafoukaní, zlomyslní, přezíraví, právem nenávidění. Prosíme tě, ať dovedeme vidět to dobré, co v nich je a co pro jejich špatné vlastnosti vidět nechceme. Myslíme taky na všechny odstrčené, osamělé, mimoně, dej nám odvahu je oslovit. Amen.

Odkaz na pracovní list

7/2 A odpusť nám naše viny - Zacheus

Kam dále

Prejda, Pavel: Ježíš a Zacheus. (katechetická příprava z cyklu Pozvání na cestu)

Alexander, Pat: Zacheus. (z knihy Malá dětská Bible; deti.vira.cz)

Odkaz na píseň

V království Božím místa dost

Pomoz mi, můj Pane (SV261)

Přijď království tvé, přijď království tvé, amen

Za to, že v stromech přečtu život

Cílová skupina

Předškolní

Mladší školní

Starší školní

Katechetické cykly

Dál přece nejdeme sami III (S Markem + S Matoušem a Lukášem)

Biblický odkaz (kat)

Lukáš 19,1–10